

ikke større, end at den uden videre væsentlig Gavn kan træde i den Forbindelse med Havnen, som maa anses at være i Bøegs Interesse. Derimod skal jeg ikke nægte, at jeg har vanskeligt ved at forstaa Hensigtsmæssigheden af § 11 i Lovforslaget, nemlig Bestemmelsen om, at „Indenrigsministeren kan forbyde saadan Industri-virksomhed paa Frikhavnen, hvis særdige Produkt ved Indførelse til dansk Toldomraade ifølge den gældende Toldtarif er toldfrit, medens der til dets Fabrikation anvendes Stoffer, der ere toldpligtige.“ For det første forekommer det mig, at der ikke er nogen fornødt Grund til at stille de danske Industrietablissementer, som kunde blive oprettede der, saa gunstig overfor deres udenlandske Konkurrenter. Og dernæst vil jeg under alle Omstændigheder anse det for givet, at der maa foretages en Redaktionsændring, idet det, saaledes som allerede herført, ikke maa være den nu gældende, men den til enhver Tid gældende Toldtarif, hvis Bestemmelser maa lægges til Grund i saa Henseende. Endnu er der et lille Punkt, jeg kunde have lyst til at røre ved. Det er med Hensyn til Bestemmelsen om, at de til Anlægene „nødvendige Grunde og Ejendomme eksproprieres efter Reglerne i Forordningen af 5te Marts 1845 om Grundes Afstaaelse til Jærnbaner“. I den Henseende vil jeg sige, at saaledes som disse Regler blive fortolkede, i alt Fald allerede ere blevne fortolkede og anvendte ude i Nabolaget ved Anlæggelsen af den brede Vej, som nu er bleven anlagt paa Vestfiden af det paatænkte Frikhavns-territorium, ere de i saa høj Grad inhumant, for ikke at sige uretfærdig, anvendte paa fine Steder, at man ikke med Villighed kan fordrø, at de enkeltes rent personlige private Interesser skulle opofres, naar de ikke have nogen som helst Interesse i Frikhavnsanlægget. Jeg kunde derfor have ønsket, hvis Tiden ikke var saa fremrykket, at paapege, hvor hensynsløst man allerede har baaret sig ad enkelte Steder ved denne Ekspropriation, og udtale mig imod, at dette skulde fortsættes ved fremtidige Ekspropriationer. Men da dette Spørgsmaal ikke har nogen stor Betydning for selve Frikhavnen, skal jeg indskrænke mig til disse saa Bemærkninger.

Indenrigsministeren (Singersted):
Samtlige Talere, der hidtil have haft Ordet i denne Sag, have jo anbefalet den og vist sig at være Venner, om end mere eller mindre varme Venner, af den. For adskillige af dem synes jeg nok, at Stillingen har været saaledes, at jeg kan vente mig en Høben Vanskeligheder — om de kunne overvindes,

er et andet Spørgsmaal. Smidlertid paastøner jeg dog, at man allerede ved første Behandling udtaler alle sine Tvivlsspørgsmaal, saa er der jo bedre Tid til at tage dem under Overvejelse. En æret Taler mente, at Sagen var kommen temmelig sent, langt ind i November, men hvis han tillige vilde erindre, hvilket Arbejde der er anvendt siden i Fjor, og til hvor mange Sider der skulde forhandles, vilde han maaske indrømme, at der ikke er brugt mere Tid end absolut nødvendigt. Den afsluttede Overenskomst er underskrevet den 3dje November, og jeg ansaa det unægtelig for at være ikke blot ønskeligt, men næsten nødvendigt, naar det paa nogen Maade var muligt, at møde med et Tilbud her af Hensyn til den meget uklare Stilling i Kjøbenhavns Handelsstand, naar baade dens Medlem i Landstinget i Fjor og dens Medlem her i Aar har øvet en overordentlig indgaaende Kritik og har haft mange Tvivl overfor Lovforslaget. Jeg ansaa det derfor for nødvendigt at møde med et positivt Tilbud, saaledes at der ikke kunde opløstes det Tvivlsspørgsmaal: Kan Sagen gennemføres? Men naar man saaledes i Enteltheder skal forhandle med Institutioner, der bestaa af flere Medlemmer, da kræver det nogen Tid. Det kommer jo ogsaa meget an paa, hvorledes Sagen er forberedt — og det er den maaske væsentlig bedre end i Fjor — om man hurtig kan tage Stilling til den. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Kreds (C. Hage) nævnedes, men det ærede Medlem gif ikke ind paa en nærmere Undersøgelse deraf, at de Spørgsmaal, der vare komne fra Landstinget i Fjor, den Gang vare uopklarede, men det ærede Medlem gif ikke ind paa en Undersøgelse af, om de ikke vare klarede nu, og det turde vel noget komme i Betragtning. Det ærede Medlem, der først tog Ordet i Dag, det ærede Medlem for Dønsø Amt 7de Valgkreds (H. Holm), stillede sig venlig til Forslaget, men vilde naturligvis kræve en nærmere Undersøgelse. Jeg kan kun paastømme, at Sagen blev taget paa den Maade. Det ærede Medlem nævnte, at Kjøbenhavns naturlige Betingelser lige overfor Beliggenheden ved Søen og lige overfor Besejlingsforhold vare saa fortræffelige, og at de ikke hidtil vare blevne noksom bebyggede, særlig ikke som Hamborgs. Det er vist ganske rigtig, men man maa huske, at en Handelsvirksomhed kommer ikke med et Sæt, men i Kraft af en Udvikling, og hvis vi drage en Sammenligning mellem Forholdene, saaledes som de vare i 1848, da den nye Tid begyndte, da hele Mellemhandelen var i Hamborgs Hænder, og hvor i Virke-